

ebook

# PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN 2015





**[Podatek od spadków 2015 – zwolnienia,  
limity, rozliczanie oraz wybrane kwestie z  
interpretacji organów podatkowych]**

PAWEŁ HUCZKO

# SPIS TREŚCI

1. W jakich sytuacjach trzeba zapłacić podatek od spadku....	6
2. Co w ogóle nie podlega podatkowi od spadków.....	7
3. Co jest zwolnione z podatku od spadków .....	8
4. Obowiązek podatkowy w podatku od spadków.....	15
5. Podstawa opodatkowania - od jakiej wartości liczony jest podatek.....	16
6. Ulga mieszkaniowa w podatku od spadków .....	18
7. Zeznanie SD-3.....	21
8. Obliczenie (wymiar) podatku - decyzja naczelnika urzędu skarbowego .....	24
9. WYBRANE INTERPRETACJE ORGANÓW PODATKOWYCH W ZAKRESIE PODATKU OD SPADKÓW .....	25

## Wstęp

Podatek od spadku, to problem, z którym nie musimy się mierzyć często, bo też nie często otrzymujemy coś w spadku po naszych bliskich. Dlatego też nie jesteśmy z podatkiem od spadku tak zaznajomieni, jak np. z corocznymi PIT-ami.

Tym bardziej warto wiedzieć, co zrobić, by w zgodzie z przepisami ale i z naszym interesem wypełnić obowiązki związane z tym podatkiem.

Wyjaśnijmy też na wstępie, że o ile formalnie mamy do czynienia z jednym podatkiem (podatek od spadków i darowizn), to w niniejszym opracowaniu koncentrujemy się na przedstawieniu przepisów tego podatku dotyczących osób, które nabyły rzeczy lub prawa majątkowe w drodze spadku.

## 1. W jakich sytuacjach trzeba zapłacić podatek od spadku

Przede wszystkim trzeba wskazać, że podatek od spadków (na mocy ustawy z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn – dalej ustawa o psd) zobowiązane są płacić jedynie osoby fizyczne. Zatem, choć osoby prawne (np. spółki, fundacje) również mogą być spadkobiercami, to na mocy przepisów ustawy o psd podatek płacą tylko osoby fizyczne.

Podatek od spadków, to podatek od przysporzenia majątkowego uzyskanego w drodze spadku. Chodzi tu w szczególności o nabycie (przez osoby fizyczne):

1. własności rzeczy (ruchomych oraz nieruchomości) znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub

2. praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

tytułem:

- dziedziczenia (zarówno ustawowego, jak i testamentowego), zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego, a także
- zachowku, jeżeli uprawniony nie uzyskał go w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny lub w drodze dziedziczenia albo w postaci zapisu.

Tu od razu warto wskazać, że podatek płacony jest tylko od czystej wartości spadku, po potrąceniu długów spadkowych. Zatem jeżeli otrzymaliśmy w spadku np. nieruchomość wartą 500 tys. zł ale również zobowiązania związane z tą nieruchomością (np. zaległy podatek od nieruchomości) w kwocie 100 tys. zł, to do podstawy opodatkowania wejdzie kwota 400 tys. zł, bo takie de facto jest nasze przysporzenie majątkowe (wzbogacenie).

Podatkowi od spadków podlega również:

- nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz
- nabycie jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci.

Na marginesie warto wskazać, że na podstawie ustawy o psd opodatkowaniu podlega nabycie ww. rzeczy i praw majątkowych także w drodze:

- darowizny, polecenia darczyńcy;
- zasiedzenia;
- nieodpłatnego zniesienia współwłasności;
- nieodpłatnej: renty, użytkowania oraz służebności.

Trzeba też zauważyć wyżej wskazany aspekt terytorialny podatku od spadków, z którego wynika, że bez względu na obywatelstwo, czy miejsce zamieszkania nabywcy (tj. bez względu na jego rezydencję podatkową) musi on, co do zasady płacić podatek od spadku jeżeli nabył w drodze spadkobrania rzeczy, które znajdują się na terytorium Polski albo prawa majątkowe, które są wykonywane w Polsce.

Ponadto zgodnie z art. 2 ustawy o psd jeżeli w chwili otwarcia spadku (tj. śmierci spadkodawcy) nabywca (spadkobierca, czy zapisobierca) był obywatelem polskim lub miał miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, to powinien on zapłacić podatek od tych przysporzeń także wtedy, gdy nabyte rzeczy lub nieruchomości znajdują się za granicą (np. kosztowności znajdujące się w sejfie w banku szwajcarskim, czy nieruchomość w Niemczech), a nabyte prawa są wykonywane za granicą (np. wierzytelność pieniężna, którą dłużnik ma obowiązek uiścić w innym kraju niż Polska, czy akcje zagranicznej spółki).

## **2. Co w ogóle nie podlega podatkowi od spadków**

Podatkowi od spadków nie podlega (są to tzw. wyłączenia z opodatkowania):

- nabycie własności rzeczy ruchomych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych podlegających wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- nabycie w drodze spadku, zapisu windykacyjnego lub darowizny praw autorskich i praw pokrewnych, praw do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych oraz wierzytelności wynikających z nabycia tych praw;
- nabycie w drodze dziedziczenia środków z pracowniczego programu emerytalnego;
- nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na rachunku zmarłego członka otwartego funduszu emerytalnego;
- nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym oraz na indywidualnym koncie zabezpieczenia emerytalnego;
- nabycie w drodze spadku kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

### **3. Co jest zwolnione z podatku od spadków**

Ustawa o psd przewiduje szereg zwolnień. Ich przegląd zaczniemy od najważniejszego.

#### **Zwolnienie dla najbliższej rodziny**

Najważniejszym zwolnieniem w podatku od spadków (dotyczy to także podatku od darowizn) jest zwolnienie dla nabywców zaliczanych do tzw. grupy zerowej (art. 4 a ustawy o psd). Jest to najpowszechniej wykorzystywane zwolnienie. Powoduje ono całkowity brak obowiązku uiszczenia podatku od nabytych w drodze spadkobrania rzeczy lub praw.

**Zwolnienie to jednak dotyczy tylko spadkobierców osób zmarłych po dniu 31 grudnia 2006 roku**, bowiem przepisy dotyczące tego zwolnienia weszły w życie 1 stycznia 2007 roku i nie rozszerzono ich stosowania do wcześniejszych stanów faktycznych. Spadkobiercy osób zmarłych przed 1 stycznia 2007 roku, jeżeli nie chcą płacić podatku nie mogą uzyskać sądowego stwierdzenia nabycia spadku, notarialnego poświadczenia dziedziczenia ani powołać się przed organem podatkowym lub organem kontroli skarbowej na fakt nabycia, bo jeżeli to zrobią powstaną obowiązki podatkowe, i będą musiały złożyć zeznanie podatkowe i zapłacić podatek.



**Kto należy do tej “grupy zerowej”?** Chodzi tu o małżonka spadkodawcy, jego zstępnych (dzieci, wnuki, prawnuki, etc.), wstępnych (rodziców, dziadków, pradziadków, etc.), pasierbów, rodzeństwo, ojczyma i macochę.

### **Ważne!**

*Osoby te są zwolnione z podatku od spadku i nie muszą płacić ani złotówki podatku jeżeli tylko zgłoszą nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego **w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego.***

*W przypadku nabycia w drodze dziedziczenia (z ustawy albo testamentu) termin 6 miesięcy liczy się od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku (lub od dnia zarejestrowania aktu notarialnego poświadczenia dziedziczenia).*

Zgłoszenia tego trzeba dokonać na druku SD-Z2. Każdy ze spadkobierców złożyć musi odrębne zgłoszenie SD-Z2. Aktualny druk SD-Z2 jest dostępny m.in. na stronie <http://druki.infor.pl/>.

Tu trzeba od razu wyjaśnić, że w pozostałych sytuacjach związanych z nabywaniem rzeczy lub praw po czyjejś śmierci **obowiązek podatkowy w podatku od spadków** powstaje:

- przy nabyciu w drodze zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub z polecenia testamentowego – z chwilą wykonania zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub polecenia;
- przy nabyciu tytułem zachowku – z chwilą zaspokojenia roszczenia lub jego części;
- przy nabyciu w drodze zapisu windykacyjnego – z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, postanowienia częściowego stwierdzającego nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego lub zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia;
- przy nabyciu praw do wkładów oszczędnościowych na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci – z chwilą śmierci wkładcy;
- przy nabyciu jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego

otwartego na wypadek jego śmierci – z chwilą śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego.

### **Ważne!**

*Zdarzają się jednak sytuacje, że spadkobierca lub inny nabywca rzeczy lub praw ze spadku dowiedział się o tym nabyciu po upływie owych 6 miesięcy. Jeżeli taka osoba uprawdopodobni fakt późniejszego uzyskania wiadomości o nabyciu to przysługuje jej zwolnienie jeżeli zdąży powiadomić o tym nabyciu naczelnika urzędu skarbowego nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedziała się o nabyciu.*

W przypadku niespełnienia warunków uzyskania zwolnienia z art. 4 ustawy o psd (chodzi tu przede wszystkim o niedotrzymanie terminu 6 miesięcy na złożenie zawiadomienia o nabyciu) - nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych podlega opodatkowaniu na zasadach określonych dla nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej.

Oznacza to konieczność zapłacenia podatku obliczonego wg skali określonej w art. 15 ustawy o psd. Więcej na ten temat w dalszej części niniejszego opracowania.

### **Do którego urzędu skarbowego trzeba składać pisma (w szczególności zgłoszenia i zeznania podatkowe) w sprawach dotyczących podatku od spadków**

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych, właściwość miejscową organów podatkowych w sprawach podatku od spadków i darowizn ustala się:

**1) w sprawach dziedziczenia, zapisu, dalszego zapisu, polecenia testamentowego, zachowku:**

a) jeżeli przedmiotem nabycia jest nieruchomości, użytkowanie wieczyste, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,